

Ex reſcrip-
tionibus
P. Claudij
nihil habe-
ri, quod
vigeat.

22 Iam quod ex reſcriptionibus R. P. Generalis Claudij adducitur, omni eſt robore deſtitutum. Et inprimis diſcurſus Patris Quintanad. netiquam admittendus, dum ait Breue illud, de quo agit R. P. Claudius, & ſe mittere teſtatur, ad Peruuium non perueniſſe, ſed id, quod ex eodem eſt poſitum num. 14. contigiſſe. Non enim fuiſſe expeditas Litteras ex verbis R. P. Generalis ibidem adductis manifeſte reſellitur: Sicut ex Breui, quod nunc mittimus, conſtabit. Fuit ergo Breue, ac propterea Litteræ expeditæ. Per quod etiam manifeſte conuincitur, quod de conſeſſione per viam vocis oraculum affirmatur. Id autem quod additur de conſeſſione & expeditione Litterarum, cum tamen promulgata non ſint, & tantum R. P. Generali viam voce ſignificata conſeſſio, verbis eiſdem improbandum. Cum enim dicat ſe Breue mittere, erga illius expeditionem dubitatio eſſe non poteſt, & ita non ſola eſt voce à Pontifice ſignificata conſeſſio; neque Epistoſta ad P. Ioannem Sebaſtianum miſſa id vel leuiter inſinuat: vt mirum ſit citatum Auctorem in illâ indiciam, quo exiſtimationem firmaret ſuam, quam & certum reputat, inueniſſe.

Eſugium
aliud ex
deperditio
Breui in
nauigatione
precluſum.

23 Si dicas intercidiffe Breue inter nauigationum pericula. Bene id quidem ſtare poſſet, ſi litteræ ſimul miſſæ non perueniſſent. Quin etiam quod admonitus R. P. Generalis de illius amiffione; exemplar aliud annis ſequentibus declinaſſet: aut ſaltem de certâ illius amiffione teſtimonio reddito, quid eſſet in eâ cauſâ faciendum Præſertim ſoleriſſimus prouidiſſet. Si quis tamen cogitet Breue iam traditum, & iam iam mittendum, ob rationes aliquas repetitum, & ſuppreſſum, irrefragabili inſtantia reſellendas. Nam idipſum ſcripſiſſet R. P. Generalis, & quod de miſſione ſcripſerit, reformariſſet: & præterea in Epistoſta ad P. Ioannem Sebaſtianum affirmat ille à Pontifice obtentam prorogationem; ea autem poſt annu ferè elapſum ſcripta eſt à reſponſione alia ad Congregationis poſtulata, in qua ſe Breue mittere, vt vidimus, aſſertur: quantum ſcilicet ſpatij eſt inter 25. Martij Ann. 1614. & 5. Februarij Ann. 1615. Non ergo fuerat Breue repetitum, & ſuppreſſum.

Miſſum
Breue, &
ad Indias
perueniſſe
monſtratur

24 Iuxta hæc ergo videtur neceſſario dicendum Breue dictum ad Peruuium perueniſſe, & eſſe illud, quod duo perpetua priuilegia continet, de quibus num. 17. licet nonnulla alia temporalia eiſdem miſceantur. Quod ex eo oſtenditur: nam illud per idemet tempus expeditum, quo de prorogatione priuilegiorum agebatur, & quo R. P. Generalis ſcripſit ſe mitti, Anno videlicet 1614. & receptum in Peruuium ſimul cum prædictis reſcriptionibus teſtatur P. Ioannes Perez Menacho Diſputar. 4. de Priuilegijs, Dub. 8. eodem tempore ſcribens, licet exiſtimans Breue aliud remittendum pro generali prorogatione: vnde ait: Himos recibido el Breue de los vnos, y no de los otros. Cum ergo R. P. Generalis dicat ſe Breue prorogationis mittere, & non aliud mittat prædictum, ad illud eſt, quod de obtentâ prorogatione ſemel & iterum pronuntiat, referendum. Cum præſertim de alio non miſſo, & de ratione cur non mittatur, nullum verbum addat; addendum ſanè, ſi extaret Bre-

ue illud, vt ſuperius arguebamus.

25 Contra hoc tamen Primò videntur verba eiſdem R. P. Generalis aperte militare, dum ait curatum à ſe vt omnia priuilegia, quæ à Prædeceſſoribus Pauli V. fuerant conceſſa, ſine reſtrictione vllâ prorogarentur, & ita obtentum, vt ex Breui conſtare poterat, quod mittebat. Omnia ergo, & non duo illa tantum ſine limitationibus prorogata. Sed hoc facile dilui poteſt; non enim ait à ſe obtentam omnium prorogationem, ſed quatenus ex Breui conſtare poterat: Vt ex Breui, quod nunc mittimus conſtabit, & quidem quia circa illa ſpecialis difficultas eſſe poterat, & quæ præcipue in Indijs deſiderabantur; & idè etiam ſunt ſingulariter poſtulata, omnium prorogationem ſe obtinuiſſe aſſertit, quia aliorum prorogatio ex Bullâ 1610. iam habebatur. Nec duo tantum ſunt, vt dicitur, ſed plura vt ibidem videri poteſt.

Obiectio 1.
contra re-
ſolutionem
Elija.

26 Argui etiam ſecundò poteſt ex eo quod Bullâ citatâ Data poſteriore eſt reſcriptione R. P. Generalis: ſcribit enim ille die 25. Martij, cum tamen Bullâ die 16. Maij eiſdem anni fuerit expedita. Quomodo ergo dicere potuit: Vt ex Breui, quod nunc mittimus conſtabit, cum illud poſt tot dies fuerit expeditum? Sed & hoc poteſt non incongruè cum veritate componi, ſi dicamus prorogationem obtentam à R. P. Generali quando ita ſcribebat, ſed non acceptam Breue: quia tamen accipiendum certò ſciebat, potuit ita anticipatè ſcribere, & Breuis expeditionem per dies illos intercurrentes expectare: vt enim antè non fuerit expeditum cauſa aliqua obſtare, de quibus non conſtat, potuerunt. Potuit ergo R. P. Generalis ſcribere, & eius litteræ non ſtatim transmitti, ſed poſt Breuis receptionem. Sic enim accidere non raro ſolet: reſponderetur enim vbi primùm vacat, & ſcripta expectatis opportunitatibus tranſmittuntur: præſertim cum Congregationum poſtularis reſponſiones adhibentur, quæ Procuratoribus Prouinciarum tradi ſolent. In occaſione autem prædictâ Procurator ex Peruuij miſſus inter nauigandum interijt, vnde poſtulatorum reſponſiones potuerunt aliquantulum retardari. Fuit autem Procurator Pater Chriſtophorus de Ouando, vir fortunâ digniſſimus meliore. Sed vnde cumque mors iuſto acceſſerit, bona eſt; quod apud D. Auguſtinum me legiſſe recordor.

Obiectio 2.
conuulſa.

27 Ex dictis ergo planè conuincitur pro perpetuitate priuilegiorum nullum firmum ex reſcriptionibus R. P. Generalis haberi præſidium, quandoquidem tota aduerſantium vis ad Breue illud, de quo ille teſtatur, reuocatur: atqui ex illo non omnium, ſed aliquorum perpetuitas habetur: ergo corruiſit quicquid in eo eſſe poterat firmamenti: cum ex ipſo voluntas Pontificis ſatis habeatur perſpecta, ad quam, vt diximus, tota eſt huius negotij ſubſtantia referenda.

Probatio
concluſi-
ua.

28 Nec tertium, quod aſſerebatur; aliquid poteſt eſſe momenti, quod ſcilicet prorogatio, de qua certum R. P. Generalis teſtimonium extat, debeat latè interpretari. Cum enim quod ad prorogationem ſpectat, iuxta tenorem Breuis, ad quem ſe refert, intelligendum aſſertat verbis illis: Vt ex Breui, quod nunc mittimus, conſtabit:

Tertij ar-
gumentum
dilatatio.

Solutio
Quarti.

abit: & in Breui quid circa perpetuitatem habeatur, ſit adeo manifeſtum; interpretationi dictæ locus nullus eſſe poteſt.

Vnum pri-
uilegium
vt expli-
candum
per aliud.

Vltimum
nullum eſſe
momenti.

29 Neque quantum plus vrget, ex quibusdam enim cum perpetuitate conceſſis, contrarium potius videtur deducendum: quia exceptio firmat regulam in contrarium. Pro perpetuitate autem, in duobus præcipuis eſt ſpecialis ratio, quam adducit Pontifex in Breui eodem; naturalis ſcilicet inclinatio Indorum, & priſtina conſuetudo matrimonia in gradibus prohibitis celebrandi. Poteſt quidem vnum priuilegium per aliud explicari, quando dubia illius intelligentia eſt; vbi autem clara, non debet per contrariam diſpoſitionem ad oppoſitum ſenſum detorqueri, quia in claris non eſt locus coniecturis. I. Conuincimus. s. Cum ita D. de verbor. obligat. Vltimum etiam proſus enervè eſt propter iam dicta. Licet enim verba priuilegij fauorabiliter explicari poſſint, & ad aliquid applicari, quod verborum ſignificatio non videtur præferreſſe tantum habere locum, quando non conſtat de mente concidentis, vt conſtare iam vidimus in præſenti. Vnde

Aſſertio 3.
Oppoſitum
non videtur
probabile.

30 Dico ſecundò. Non videtur probabilis aduerſa poſitio. Sic R. P. Generalis, & quamplures viri docti Societatis, qui circa hoc dubitationem nullam inuenerunt, & præſertim Peruuiani, vnde pro impetranda prorogatione efficaciſſe inſiſterunt. Pro eodem P. Quintanad. ſupra num. 8. dum indubitarum affirmat. Quod etiam ex eo extenditur, quia cum pro ſtabiliendâ probabilitate doctum fuiſſet elucubratum ſcriptum, & Roman tranſmiſſum, minimè tale viſum eſt, quod debuerit ad ſecuram præxim approbari, vnde & pro obtinendâ prorogatione poſt expletum illorum terminum, ſpecielem Patres omnes Generales diligentiam præſtiterunt. Quia verò circa hoc obliuioniſ aliquid, aut neſcio quid aliud interuenit, poſt Urbani Octauij prorogationem expletam vſus aliquorum temporalium priuilegiorum ceſſauit, donec ab Innocentio X. eſt impetrata; & quidem antè expletum tempus, ſed ita proximo illius termino, vt Litteræ opportunè in Indijs non potuerint peruenire. Non ergo probabilis eſt praxis iudicata. Quia verò erunt forte aliqui contrarium ſentientes; ſi docti ſunt, ipſi viderint: ſi indocti, caueant, & ita ad doctiorum conſilium præſtabit accedere: de rebus enim agitur, in quibus magnum eſt momentum collocatum.

C A P V T I V.

Quomodo currat tempus Indicorum priuilegiorum; vt certi prorogationis termini poſſint assignari.

Quinque
Bulle, cir-
ca quas
difficultas
computa-
tionis.

31 Circa quinque Bullas verſatur præſens difficultas, & ex iis, quæ circa illas dicenda, ad ſimiles futuris concedendas temporibus poterit conſonum iudicium efformari. Prima eſt Pauli V. quæ incipit, Animarum ſaluti. 11. Februarij. Ann. 1610. cuius illa eſt clauſula: Præſentibus ad viginti annos à data præſentium inchoandos tantum daturus. Secunda eiſdem

die 6. Maij, Ann. 1614. in qua ſic dicitur circa facultatem diſpenſandi, quæ Ordinarijs conceditur, cum aſſeſſione tamen Patrum Societatis. Ad viginti tamen annos à data præſentium computandos. Tertia eſt Urbani Octauij die 15. Septembris. Ann. 1629. cuius finalis clauſula ſic habet: Præſentibus ad viginti annos ad finem aliorum viginti annorum, ad quos ſimiles gratiæ à ſeſicis recordationis Paulo Papâ V. prædeceſſore noſtro, conceſſæ fuerunt, inchoandos, tantum duraturus. Quarta eiſdem die 17. Septembris anni eiſdem, in qua ſimiliter loquitur. Quinta Innocentij X. die 1. Martij. Ann. 1649. quæ ſic clauditur: Præſentibus ad viginti annos à fine aliorum viginti annorum, ad quos ſimiles gratiæ à ſeſ. record. Urbano Papâ Octauio conceſſæ fuerunt, inchoandos, tantum valiturus. Circa quas Primò dubitari poteſt quomodo ſit dies Data computandus; quæ difficultas communis eſt, ſed breuiter expedienda.

Aſſertio 1.
Diem Da-
ta non co-
putandum
in termina-
tione.

32 Dico primò. Tempus dictum computandum eſt fauorabiliter, & ita taliter, vt dies, à quo terminus ſtatuitur, non computetur in termino. Hoc probatur Primò ex doctrina, quam multi Scriptores probant, & de qua Nos Cap. 2. iuxta quam priuilegia, quæ cedunt in fauorem Religionis & piæ cauſæ, fauorabiliter, amplè, & latè interpretanda ſunt: quod quidem in ordine ad durationem ſpecialiter accipiendum, bene aduertit P. Quintanad. Traſt. 6. Singulari 3. numer. 6. Atqui computatio prædicta fauorabilis eſt: ergo iuxta eam interpretatio facienda. Deinde probatur ex multorum ſententia aſſerentium diem à quo incipit terminus, non computari in termino. Sic tenet Matienſis in Libr. 5. Recopilat. lege 7. Gloſſa 6. num. 1. Vbi adducit Didacum Caſtelli, P. Henriquez Libr. 13. Cap. 18. numer. 6. & alij Præterea. Quia licet communis reſolutio ſit tempus per legem designatum intelligi de momento ad momentum; multorum tamen ſententia eſt id intelligendum quando tempus ſtatuitur ab actu, & non à die actus. Sic Tiraquellus, Scaccia, & Girona, quos adducit & ſequitur Barboſa in Collectaneis ad Decretales Lib. 2. Tir. 27. Cap. 15. num. 2. & Lib. 4. Tir. 1. Cap. 9. num. 4. Atqui in noſtro caſu Paulus V. in vtraque Bulla ait Data præſentium inchoandos, & computandos. Inchoandos quidem in primâ, computandos in ſecundâ: ergo dies ipſe Data non debet computari.

Ex com-
uni doctrina
oſtenditur.

Quando
currat tem-
pus de mo-
mento ad
momentum.

33 Quia verò dies communiter loquendo iuxta Iuris diſpoſitionem naturalis intelligitur, ſcilicet 24. horarum, primus dies ita computandus eſt vt videri poteſt apud P. Henriquez ſupra. Quod tamen mihi in caſu, de quo loquimur, inveroſimile proſus apparet: vt ſcilicet ſi Edictum iubeat denuntiari aliquid intra ſex dies, & publicetur horâ decimâ antemeridianâ, die ſequenti eadem hora dies primus obligationis debeat inchoari. Nam dies publicationis propterea non computatur, quia non eſt integer, vnde exclusus videtur, vt eo exacto, dies obligationis currere cenſetur. Quod ergo de horâ dicitur, ſine ſufficienti fundamento videtur affirmari: niſi forte alicubi ita ſit vſu receptum, qui debet eſſe pro lege.

Dies an eſſe
debeant
naturales;
vbi in-
tegrus non
ſuit non
ſtatuitur.

34 Solent autem Bullæ priuilegiorum ſerò ad Indijs peruenire, ob ingentem diſtantiam, & nauigationis diſcrimina; vnde alia oritur difficul-

A die ſcien-
tia com-
putandum.